

Received: September 22, 2024

Revised: December 7, 2024

Accepted: December 28, 2024

แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

Guidelines for academic administration
of Ratchaprachanukroh School 31, Mae Chaem District, Chiang Mai Province.

อมลสิริ คำฟู*

สิรินธรนิชา ปัญจจริยะกุล

ชูชีพ พุทธประเสริฐ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author): E-mail: jarunpanakul@hotmail.com

Amolsiri Khamfu*

Sirinnicha Punchaariyakun

Choocheep Puthaprasert

Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 2) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ 3) พัฒนา และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31

ระยะที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จำนวน 83 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการ โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ประเมินความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ จำนวน 83 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ พบว่าบริหารงานวิชาการแบบวงจรคุณภาพ PDCA 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) การดำเนินงานที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนตรวจสอบและประเมิน ขั้นตอนปรับปรุง พัฒนา และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

คำสำคัญ: แนวทางบริหารงานวิชาการ; โรงเรียนราชประชานุเคราะห์; ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

Abstract

This research is a Research and development with the purpose of 1) to study the problems and needs for academic administration development, is quantitative research. and qualitative, 2) to study the academic administration guidelines of schools with excellent performance, and 3) to develop, examine and evaluate the academic administration guidelines of Ratchachanukroh School 31, Mae Chaem District, Chiang Mai Province. Phase 1: Informed persons include school directors; Deputy School Director and Teachers A total of 83 students from Ratchaprachanukroh School 31 collected data using a questionnaire with an estimate of 5 levels, with the consistency of the alpha coefficient of 0.94. Phase 2: Informed persons include school directors; Deputy Director of Schools and Academic Teachers of Schools with Excellent Performance. Collect data using structured interviews. Analyze data using content analytics. Phase 3: 5 experts analyzed the data using frequency and percentage values, and 83 stakeholders who analyzed the data using the average standard deviation.

The results showed that 1) The overall problem of academic management is at a high level, When looking at each aspect in descending order, it is found that the development of the curriculum of the educational institution is at the highest level. 2) A study on the academic management of schools with excellent performance according to the scope of 4 areas of management, it was found that the school has academic management using the PDCA quality management cycle. 3) Guidelines for Academic Management of Ratchachanukroh School 31, Mae

Chaem District, Chiang Mai Province are accurate and complete in content. The evaluation of the feasibility and usefulness in the overall area is at the highest level, which consists of 1) principles, 2) objectives, 3) an operational system that uses the participation process according to the quality cycle, and 4) success conditions.

Keywords: Academic Administration Guidelines; Rajaprachanukroh School; Excellent performance results

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความก้าวหน้าของบุคคลในทุกช่วงวัย รวมถึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาช่วยให้บุคคลได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเติบโตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือการเมือง ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีระดับโลก ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง Secretariat of the Education Council (2019)

กฎหมายการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ จริยธรรม และวัฒนธรรม เป้าหมายคือให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและศักยภาพอย่างเต็มที่ โรงเรียนทุกแห่งต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี และเสนอผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะชน Ministry of Education (2019)

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถาบันการศึกษา โดยเน้นการยกระดับคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถาบัน ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการกำหนดนโยบาย วางแผน ปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ และประเมินผลการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรและเป้าหมายทางการศึกษา งานด้านการบริหารวิชาการครอบคลุมการกำกับดูแลหลักสูตร การจัดอุปกรณ์การสอน การประสานงานจัดชั้นเรียน การมอบหมายครู การจัดฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่ผลงานการวัดผล การศึกษาและการทำวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบัน Tararot (2010)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยเน้นการพัฒนานักเรียนในทุกมิติ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และศีลธรรม พร้อมปลูกฝังจรรยาบรรณและวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม โรงเรียนเปิดรับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 โดยเฉพาะนักเรียนด้อยโอกาส 10 ประเภท เช่น เด็กยากจน เด็กในพื้นที่ห่างไกล เด็กกำพร้า และเด็กจากครอบครัวแตกแยก นักเรียนจะได้พักอาศัยในโรงเรียนและได้รับการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงานของโรงเรียนแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย: วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป อย่างไรก็ตาม จากการประเมินตนเองย้อนหลัง 5 ปี การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผลการทดสอบ O-NET ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จึงต้องการ การพัฒนาเพิ่มเติม ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผน หาแนวทางพัฒนาต่อไป Ratchaprachanukroh School 31 (2022)

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31

เพื่อหาข้อมูลนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ และเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
3. เพื่อพัฒนา และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ และมีประชากรกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 83 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 78 คน (เกณฑ์การเลือกเป็นบุคลากรโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่)

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดข้อคำถามประกอบด้วย ข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) การนิเทศการศึกษา และ 4) การพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือใกล้เคียงกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามประเด็นที่กำหนด โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบ Checklist ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ ประกอบด้วย อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดข้อคำถาม ประกอบด้วย ข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 3) ด้านการนิเทศ
- 4) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

โดยจำแนกข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนของช่องน้ำหนักร้อยละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความถูกต้องกับผู้ทรงคุณวุฒิ

2) ขออนุเคราะห์หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องมากกว่า .50 ขึ้นไป Phu Si On (2018) ใช้เกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

ให้คะแนน +1 สำหรับข้อที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 สำหรับข้อที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 สำหรับข้อที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกันกับวัตถุประสงค์

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย และพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถามหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC จำนวน 3 คน ได้แก่ คณาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่มีประสบการณ์สอน ไม่น้อยกว่า 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน

3) เสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ จากนั้นจัดรูปแบบการพิมพ์ แก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 30 ชุด

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา 30 ชุด นำไปหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach's Alpha ได้ค่า 0.94 ผู้วิจัยจึงนำคำถามไปใช้ในการวิจัยลำดับต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำเครื่องมือ คือ แบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อประสานงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขออนุเคราะห์หนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยถือหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากการไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

2. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ของ Sri Sa-at (2017)

3. ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาและความต้องการ เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ความถี่และเรียงลำดับสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ระยะที่ 2 ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 60 จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 6 คน ผู้วิจัยได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติการเลือก ดังนี้ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่มีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีผลงานด้านวิชาการเชิงประจักษ์ ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ด้านวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 60 จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากเอกสารตำรา

2) ร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ให้ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการนิเทศ และ 4) ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ในระยะที่ 1

3. นำร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

ให้คะแนน +1 สำหรับข้อที่แน่ใจว่าสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 สำหรับข้อที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 สำหรับข้อที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

5) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า 1.00

6) นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ได้รับจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 และผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 60 พร้อมนัดหมายวันและเวลาเพื่อเก็บข้อมูล

3. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปข้อมูลเป็นความเรียง

ระยะที่ 3 พัฒนา และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาในระยะที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 พัฒนา ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 พัฒนา ตรวจสอบ ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตรวจสอบแนวทางการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน และครูฝ่ายวิชาการที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1.2 แบบตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

2. นำแบบร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
3. สร้างแบบตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
4. นำแบบตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อทำหนังสือตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้วิจัยนำหนังสือไปติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
3. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแนวทาง
4. ปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้เหมาะสม และตรงกับวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีส่วนได้เสียที่ใช้ในการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 83 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 คน
3. ครูผู้สอนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 78 คน

เครื่องมือและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
2. แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. สร้างแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

2.2 นำแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อทำหนังสือถึงผู้มีส่วนได้เสียเพื่อขอเก็บข้อมูลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทาง การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ของ Sri Sa-at (2017)

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	รายการ	ระดับสภาพปัญหา				ระดับความต้องการ			
		μ	σ	แปลผล	ลำดับที่	μ	σ	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.53	0.11	มากที่สุด	1	4.58	0.14	มากที่สุด	1
2	ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.38	0.14	มาก	2	4.28	0.12	มาก	2
3	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.86	0.07	มาก	4	3.84	0.03	มาก	4
4	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.93	0.05	มาก	3	3.97	0.05	มาก	3
	โดยรวม	4.18	0.04			4.17	0.06		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. สรุปผลการศึกษการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในขอบข่ายงาน 4 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 4) ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ทั้ง 2 โรงเรียนมีการบริหารงานด้านวิชาการใกล้เคียงกัน คือ ใช้หลักการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA และนำหลักการมีส่วนร่วมการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารอย่างต่อเนื่อง โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะ ปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งมีเป้าหมายการทำงานร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น นิเทศ กำกับ ติดตาม ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง โดยการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผลโดยใช้วงจรการบริหารแบบมีคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act)

ผู้วิจัยได้นำผลจากข้อมูล ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาทำร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตามองค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยนำหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานของการกระจายอำนาจ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษา

2. จุดมุ่งหมาย

2.1 เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.2 เพื่อส่งเสริมให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตามมาตรฐาน

3. กระบวนการ/วิธีดำเนินการ

การบริหารงานวิชาการ ด้วยวงจรเดมมิง PDCA ตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีคุณภาพประกอบด้วย

Plan คือ การวางแผน

DO คือ การปฏิบัติตามแผน

Check คือ การตรวจสอบ

Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือ การจัดทำมาตรฐานใหม่

3.1 การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

3.1.1 ขั้นการวางแผน (Plan)

- 1) กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตรที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ
- 2) สรุปรวบรวมข้อมูลการใช้หลักสูตร และวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
- 3) วิเคราะห์ตรวจสอบนโยบายทางการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do)

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานที่มีความรู้และความสามารถกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน
- 2) ศึกษาวิเคราะห์ มาตรฐานและตัวชี้วัดเอกสาร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.

2551 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

3) เปรียบเทียบหลักสูตรที่มีอยู่กับหลักสูตรแกนกลาง เพื่อระบุความแตกต่างและความต้องการในการปรับปรุง

- 4) พัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับคณะครูในสถานศึกษา
- 5) ตรวจสอบและประเมิน (Check)
- 6) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้หลักสูตร

- 7) ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานหลักสูตรสถานศึกษา โดยสร้างทีมงานหลากหลาย ร่วมสร้างบรรยากาศแลกเปลี่ยนความคิด สำรวจความต้องการ
- 8) ประเมินการใช้หลักสูตร ติดตามความก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาทันที
- 9) ปรับปรุง (Act) นำผลการประเมินการใช้ หลักสูตรมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป

3.1.3 การวัดผลประเมินผลแนวทาง

- 1) ประเมินผลความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวทางบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- 2) สะท้อนคิด (Reflection) เกี่ยวกับการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ไปสู่การปฏิบัติ
- 3) ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

3.2 การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.2.1 ขั้นการวางแผน (Plan)

- 1) ศึกษา วิเคราะห์การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) กำหนดเป้าหมายการประเมิน วางแผนและออกแบบการประเมินผลตามตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินตามระเบียบการวัดผล
- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำกรวัด และประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

3.2.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do)

- 1) จัดอบรมครู ให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายในการวัดและประเมินผล การจัดการศึกษาตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
- 2) สร้างพื้นที่การเรียนรู้ออนไลน์สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้มแข็ง
- 3) ร่วมวางแผนและออกแบบการประเมินผลตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินตามระเบียบการวัดผล

3.2.3 ขั้นการตรวจสอบ (Check)

- 1) แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์
- 2) วิเคราะห์ผล และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาในปีถัดไป

3.2.4 ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)

- 1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการวัดและประเมินที่มีประสิทธิภาพกับชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานภายนอก
- 2) จัดระบบกำกับ ติดตามที่ดีในการวัดและประเมินผล มีเครื่องมือได้มาตรฐาน โดยเน้นประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน
- 3) ปรับปรุง พัฒนาตามผลการวัดและประเมิน

3.3 การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษามีแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.3.1 ขั้นการวางแผน (Plan)

- 1) ฝ่ายบริหารร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางนิเทศ

- 2) กำหนดปฏิทินการนิเทศการสอน
- 3) การจัดทำแผนการนิเทศการศึกษาตามแผนการปฏิบัติการประจำปีในสถานศึกษา
- 3.3.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do)
 - 1) แต่งตั้งกรรมการที่เข้าช่วยคุณสมบัติและประสบการณ์ที่ต้องการ
 - 2) กรรมการประเมินตรวจเยี่ยมชั้นเรียน
 - 3) สะท้อนผลการนิเทศเพื่อให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
- 3.3.3 ขั้นการตรวจสอบ (Check)
 - 1) สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา
 - 2) กำกับติดตามการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 3.3.4 ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)

นำผลการการนิเทศการศึกษามาปรับปรุงพัฒนาการสอนในปีถัดไป
- 3.4 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 3.4.1 ขั้นการวางแผน (Plan)
 - 1) สำรวจความต้องการของผู้ใช้และสังเกตแนวโน้มในการใช้เทคโนโลยีในการศึกษา
 - 2) สร้างพื้นที่การเรียนรู้ออนไลน์ สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้มแข็งทางด้านเทคโนโลยี
 - 3) การติดตามแนวโน้มของเทคโนโลยีและการสื่อสารใหม่ ๆ
 - 3.4.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do)
 - 1) ฝึกอบรม เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการสอนและการเรียนรู้
 - 2) ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาสื่อโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน
 - 3) วัดผลประเมินผลการใช้สื่อ
 - 3.4.2 ขั้นการตรวจสอบ (Check)
 - 1) แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์
 - 2) ปรับปรุงพัฒนาสื่อตามความต้องการของผู้ใช้และตามผลการวัดและประเมิน
 - 3.4.3 ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)
 - 1) ส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนจากท้องถิ่นให้มีความทันสมัย
 - 2) เผยแพร่ผลงานสื่อและนวัตกรรม

4. การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล (ร่าง) แนวทางบริหารงานวิชาการเป็นขั้นตอนสำคัญในการตรวจสอบความสำเร็จของกระบวนการทางวิชาการในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ โดยมีขั้นตอนการวัดผลและประเมินผล (ร่าง) แนวทางบริหารงานวิชาการ ดังนี้ ประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย และการสะท้อนคิด (Reflection)

เงื่อนไขความสำเร็จ

- 1) โรงเรียนขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม
 - 2) ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจ
 - 3) ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
- จากการศึกษาข้อค้นพบตามองค์ประกอบข้างต้น สามารถนำมาสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แนวทางการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1. หลักการ

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยนำหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานของการกระจายอำนาจเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษา

2. จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. เพื่อส่งเสริมให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตามมาตรฐาน

3. กระบวนการ/วิธีดำเนินการ

4. การวัดประเมินผล

1. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย
2. การสะท้อนคิด Reflection

5. เงื่อนไขความสำเร็จ

1. โรงเรียนขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม
2. ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจ
3. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

ภาพที่ 1 แสดงแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: Adapted from Khamfu (2024, P.97)

3. ผลการตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 100 มีความเห็นด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ทุกรายการ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

การอภิปรายผล

จากประเด็นการศึกษาผู้วิจัยอภิปราย จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยผลการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับ Merat (2019) กล่าวว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับ Samit (2017) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาที่เน้นการยกระดับการเรียนการสอน วัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อประเมินและปรับปรุงวิธีการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. ประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างสมาชิกทุกคนจึงมีความสำคัญ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการส่งเสริมคุณภาพและรักษามาตรฐานการศึกษา เป้าหมายสูงสุดของการบริหารงานวิชาการคือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ และอำนวยความสะดวกในการพัฒนาผู้เรียน และสอดคล้องกับ Chaiphrom (2022) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ที่ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการบริหารงานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสามารถของผู้บริหารในฐานะผู้นำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ และสภาพความต้องการ พัฒนาการบริหารงานวิชาการ สูงสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานหลักสูตรมีส่วนสำคัญอันดับแรกในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ Tumkham (2019) กล่าวว่า งานหลักสูตรสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ควร มีการพัฒนาอย่างมีระบบเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เนื้อหาวิชาเพื่อให้นักเรียนได้การเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ

3. จากการศึกษการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) พบว่า ด้านการบริหารงานหลักสูตร ควรปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่น พัฒนาเนื้อหาที่เป็นมาตรฐานและเชื่อถือได้ ใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ปรับปรุงเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุง ติดตามความก้าวหน้าของหลักสูตร ตามความจำเป็นอย่างต่อเนื่องโดยใช้วงจรการบริหารแบบมีคุณภาพ PDCA (Plan – Do – Check - Action) สอดคล้องกับ Khamdeebun (2021) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน

3. ผลการตรวจสอบ ประเมินแนวทางบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ Ontam (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าการประยุกต์ใช้ PDCA ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) โดยสามารถเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับ Chuaikhong (2016) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้ PDCA ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า

กระบวนการนี้ช่วยเสริมสร้างคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้อง Saibut (2019) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยใช้ PDCA เป็นกรอบในการปรับปรุงกระบวนการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้อในสถาบันการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. ฝ่ายบริหารงานวิชาการของทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสามารถนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล
3. แนวปฏิบัติในการนำแนวทางบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ไปสู่การปฏิบัติ เช่น
 - 3.1 ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ
 - 3.2 วางแผนปฏิบัติการ (SWOT Analysis)
 - 3.3 ประชุมผู้บริหารเพื่อดำเนินงานไปยังทุกฝ่ายให้มีความเข้าใจเป้าหมายสู่การปฏิบัติ
 - 3.4 ตรวจสอบ
 - 3.5 ประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อมูลการบริหารงานวิชาการจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศนอกสังกัด เพิ่มเติม
2. ควรจัดทำคู่มือการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 ตามแนวทางที่ได้จากผลการวิจัยนี้เพื่อให้สามารถนำแนวทางไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

References

- Chaiphrom, N. (2022). Academic administration of Benchamabophit School. Master of Education Program in Educational Administration, Graduate School: Silpakorn University. (in Thai)
- Chuaikhong, P. (2016). Development of a manual for the supervision of competency-based learning management at the industrial vocational certificate level Of vocational education institutions, Surat Thani Province. *Nakhabut Paritat Journal*, 8(2), (1-13). (in Thai)
- Khamdeebun, N. (2021). *Development of Academic Administration Guidelines for Educational Institutions under the Office of the Primary Educational Service Area Office, Udon Thani Area 4*. Master's Thesis, Maha Sarakham University. (in Thai)
- Khamfu, A. (2024). *Guidelines for academic administration of Ratchaprachanukroh School 31, Mae Chaem District, Chiang Mai Province*. (Master's degree). Chiang Mai Rajabhat University, Faculty of Education, Educational Administration. (in Thai)
- MeRat, S. (2019). *Study of the development guidelines for academic administration in small schools under the Office of the Primary Education Area, Chumphon Area 1*. *Nakhabut Paritat Journal*, (2)11, 1-13. (in Thai)

- Ministry of Education. (2019). *National Education Act. 1999 Additional amendments (No.4)*. Bangkok: company Siam Sports Syndicate Ltd. (in Thai)
- Ontam, N. (2019). PDCA management technique (Deming Cycle). *Association Journal. Educational Administration Professional Development of Thailand*, 1(3), 39-46. (in Thai)
- Phinthu Samit, P. (2017) *Administrative operations of primary educational institutions in Pathum Thani Province*. Thesis. (Educational Administration). Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)
- Phu Si On, C. (2018) Maha Sarakham Educational Research and Development. Taksila Kan Phim. (in Thai)
- Ratchaprachanukroh School 31, (2022). *SAR Educational Institution Self-Assessment Document: Ratchaprachanukroh School 31, Mae Chaem District*, Chiang Mai: Author. (in Thai)
- SaiBut, B. (2019). Process for developing an educational quality assurance system based on the PDCA cycle of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. *Academic research journal*, 2(1), 39-53. (in Thai)
- Secretariat of the Education Council (2019). Research report on guidelines for developing Thai education with Preparing for the 21st Century. Bangkok: Office of the Secretariat of the Education Council. (in Thai)
- Sri Sa-at, B. (2017). Preliminary research (10th Printing). Bangkok: Suwiriya-riyasarn. (in Thai)
- TumKham, A. (2019). *A study of the academic administration of Ban Mae Khapu School Samoeng District, Province Chiang Mai According to the PDCA process*. (Independent research for the Master of Education) Chiang Mai Rajabhat University, Program in Administration Education. (in Thai)
- TaraRot, P. (2010). Academic Administration. Bangkok: Bangkok Media Center. (in Thai)

ผู้เขียน

นางอมลศิริ คำฟู

นักศึกษา ปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
เลขที่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300
E-mail: jarunpanakul@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธรนิชา ปัญจจริยะกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
เลขที่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300
E-mail: sirinnichap12@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

อาจารย์ที่ปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
เลขที่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300
E-mail: Choocheep_phu@g.cmru.ac.th

